

Batterij op

Ik heb nog geen mobieltje.
Gelukkig heb ik een banaan.

Daar kun je ook mee bellen.
Let op: ik zet hem aan.

Eén, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven.
Ik zal jou mijn nummer geven.

Ik druk wat op de schil,
hou hem op zijn kop.

Niemand aan de lijn?
Wat zou dat nu kunnen zijn?

Drie keer denken.
Drie keer raden.

De batterij is op.
Mijn banaan moet opgeladen!

Erik van Os

uit: *Dat boek met die bananen* - Erik van Os, Uitgeverij Gottmer 2022

Het gedicht 'Batterij op' van Erik van Os werd in 2024 bekroond met een Poëziester door de kinderen van het kleuteronderwijs. De POËZIESTERREN en de GOUDEN POËZIEMEDAILLE zijn een initiatief van Poëziecentrum en CANON Cultuurcel. Ontwerp: Anggita Soeryanto. V.U.: Dave Van Robays, Poëziecentrum vzw, Vrijdagmarkt 36, 9000 Gent.

CANON
CULTUURCEL

POËZIE
CENTRUM

LITERAATUUR
VLAANDEREN

- 👤 Auteur: Marlies Algoet
- 📖 Gedicht: 'Batterij op' van Erik van Os
- 📖 Uit: *Dat boek met die bananen*, Gottmer, 2022
- 🎨 Beeld poster: Anggita L. Soeryanto

1 BBB: Begin met een BananenBrainstorm

benodigdheden tros bananen, foto's bananen (internet), groot blad en een stift

Je houdt een kort gesprek: wie lust bananen? Wie eet niet graag bananen? Wat vinden de kleuters er lekker of niet lekker aan? Is het de smaak? Het gevoel in je mond?

Je toont een tros bananen. Weten de kleuters dat je veel meer kan doen met bananen dan ze opeten? (Dat is lekker handig als je bananen niet lust.) Je geeft een voorbeeld. Je vertelt de kleuters dat je blij bent, bijvoorbeeld omdat de kleuters daarnet goed hebben opgeruimd. Houd een banaan voor je mond en maak zo een blij mond. Vertel dan iets dat je niet leuk vindt. De kleuters waren daarnet bijvoorbeeld erg luidruchtig (sippe mond), maar nu gelukkig niet meer (draai de banaan weer om).

Maak een mindmap: 'Wat kun je doen met een banaan?' Je wil dit opschrijven met een dikke stift, maar je neemt per ongeluk de banaan. Schrijven lukt natuurlijk niet. Neem er een 'echte' stift bij. Schrijf – teken op de mindmap 'opeten' en 'blij-droeve mond'.

Geef de kleuters per drie een banaan. De kleuters denken samen na waarvoor je een banaan nog kan gebruiken (milkshake, bananentaart, maar ook: een microfoon, een boot, de maan, een telefoon(hoorn), een brug ...). Suggereer zelf een paar gekke ideeën: je kunt een banaan vast gebruiken als wandelstok of als vork. Verzamel de goede ideeën in de mindmap. Maak daarna eventueel een top 3 van de ideeën die het meest vermeld zijn. Eet de bananen later op tijdens het tussendoortje.

differentiatie je kunt ook beginnen met een heleboel foto's van bananen die als iets anders zijn gebruikt. Je vindt die gemakkelijk op het internet.

Dan hoef je geen mindmap te maken natuurlijk. Je kunt wel elke foto bespreken.

2 Wie heb ik aan de lijn?

benodigdheden mobieltje, bananen, eventueel een speelgoedtelefoon

Spreek met iemand af dat die je belt of stel je alarm in, zodat je mobieltje rinkelt tijdens een kringmoment. Rommel in je tas en neem verstrooid een banaan in plaats van je mobieltje. Zeg 'Hallo, wie heb ik aan de lijn?' Doe verbaasd, omdat je telefoon blijft rinkelen en niemand antwoordt. Is je telefoon stuk? Laat de kleuters reageren.

Fantaseer met de kleuters: stel dat je kon bellen met een banaan ... Wat is dan de bovenkant voor aan je oor, aan welke kant spreek je? Waar zouden de toetsen moeten staan? Hoe zou je de banaan moeten opladen? Kun je dan ook foto's nemen met je banaan? Kan een banaan ook 'plat' zijn of leeg (letterlijk en figuurlijk: batterij op)?

Neem later op de dag een groepje kleuters bij je. Gebruik bananen of speelgoedtelefoons en bespreek hoe dat gaat: telefoneren. Wat doe je precies? Wat zeg je als je iemand belt? Wat zeg je als je gebeld wordt? Hoe sluit je een gesprek af? Stimuleer de kleuters doorheen de week om in rollenspel naar elkaar te bellen, bijvoorbeeld vanuit de huishoek naar de winkelhoek. Speel voor en speel mee.

3 Batterij op

benodigheden bananen

Je vertelt de kleuters dat je dringend iemand moet bellen. Je vindt je mobieltje niet. Gelukkig heb je een banaan ...

Je zegt het vers expressief op met de banaan.

Zeg het vers nog een keer op. Geef de kleuters voor de laatste strofe bedenktijd: hoe komt het dat er niemand aan de lijn is? Zorg dat de kleuters de grap begrijpen.

Geef de kleuters elk een banaan en zeg het vers een paar keer op, terwijl ze de gebaren meedoen. Stimuleer hen om stukje mee te zeggen, zoals het tellen van de cijfers en de laatste strofe.

Herhaal het vers regelmatig. Maak een beeldwoordenversie van het gedicht, zodat de kleuters het gedicht kunnen 'lezen'.

4 Fruitig denk-tussendoortje 1

benodigheden groot blad en een stift

Vaak hebben kleuters een banaan bij als tussendoortje. Gebruik naar aanleiding van het gedicht het tussendoortjesmoment om (denk-) gesprekken over fruit te voeren. Begin met bananen. Zien alle bananen er hetzelfde uit? Zijn ze allemaal even groot en even geel? Smaken gele en groene bananen hetzelfde? Waar groeien bananen? Kennen de kleuters bakbananen?

Betrek er in tweede instantie ook ander fruit bij. Er zijn bijvoorbeeld blauwe en groene druiven, er bestaan gele, groene en rode appels. Smaken die allemaal hetzelfde? Of is een stuk fruit in een bepaalde kleur zoeter? Hoe komt het dat fruit in verschillende kleuren bestaat? Ga op onderzoek.

Maak een tabel met horizontaal de dagen van de week en verticaal de stukken fruit die worden gegeten. Laat de kleuters elke dag aanstippen welk soort fruit ze eten. Op het einde van de week zie je welke soort fruit het meest is gegeten.

5 Gaan met die banaan

benodigheden minstens een tros bananen

Maak met de kleuters allerlei creaties met bananen. Denk aan de brainstorm van tip 1.

Ga culinair los: maak bananenspookjes, bananenmilkshake, bananenijs, bananenbrood ...

6 Fruitig praat-tussendoortje 2

benodigheden kaartjes en een balpen of fijne stif. eventueel een foto van een oude telefoon met draad

Verzin enkele leuke vragen over bananen en fruit, over batterijen, mobieltjes en telefoneren. Schrijf ze op kaartjes en teken op de achterkant zo goed mogelijk waarover de vraag gaat. Stop de kaartjes in een fruit- of brooddoos en trek tijdens het eten van een tussendoortje of de boterhammen een kaartje om over te praten.

Enkele voorbeelden:

- ☹ Wie is al eens uitgegleden over een bananenschil?
- ☹ Wie heeft deze week al ... stukken fruit gegeten? (Pas het aantal aan naargelang de week vordert.)
- ☹ Wie vindt bananen (appels, sinaasappels ...) het lekkerste (slechtste) fruit dat er bestaat?
- ☹ Wie heeft vandaag al iets vies geroken (bv. de GFT-bak)?
- ☹ Wie kan twee bananen na elkaar op?
- ☹ Wie vindt een woordje dat rijmt op banaan?
- ☹ Wie mag soms op de gsm van mama of papa naar een filmpje kijken, muziek luisteren ...?
- ☹ Wie weet waarvoor een batterij dient?
- ☹ Wie kan een toestel opnoemen dat een batterij nodig heeft?
- ☹ Wie weet wat dit voorwerp is (kleef een foto van een oude telefoon met draad op de kaart)?
- ☹ Wie heeft al eens getelefoneerd?

tip verzin samen met de kleuters extra vragen. Jij noteert, de kleuters tekenen de vragen.

vrij naar Activiteit 9: Talig tussendoortje in grote groep – Brooddoosklap! In Ons Klascafé uit Klap Klap: met interactie naar meer taalsucces.

7 Boekentips

benodigheden non-fictie- en prentenboeken over fruit en groenten

Duik met de kleuters in non-fictieboeken over fruit en groenten en zoek samen antwoorden op heel wat vragen, zoals: Waar groeien bananen? Kunnen ze bij ons groeien? Worden overal in de wereld bananen gegeten? De klassieker: hoe komt het dat bananen krom zijn?

Ga ook ruimer en zoek over andere soorten en fruit op waar ze gekweekt worden, hoe ze in de winkel terecht komen, waarom er zo vaak pitten in fruit zitten, enzovoort.

Lees naar aanleiding van tip 4 of 6 prentenboeken over fruit. Hieronder vind je enkele boekentips.

Prentenboeken

- 📖 Uleners, Gode-Liva, *Het blije boek van banaan*, Zirkoon, 2001
- 📖 Hagen, Hans & Monique, *Banaan*, BIZW, z.d.
- 📖 Donnio S., Monfreid de D., *Ik zou wel een kindje lusten*, Gottmer, 2018
- 📖 Freyman, Saxton, *Wat schilt er met je? Voel jij je goed in je pel?* Cego Publishers, 2004
- 📖 Busser M, Schröder R., *Olifant en de kist vol appels*, Van Holkema en Warendorf, 2017
- 📖 Bin Liu, Song Dan (ill.), *Appels te koop*, Clavis, 2021

Klassieker

- 📖 Browne, Eileen, *Nandi's verrassing*, Middernacht Press, 2009

Zoekboek

- 📖 Vervaecke, Geert, *Fruitvliegje*, Lannoo, 2021

+ Uitsmijter: de puntjes op de i

Zeg je ook soms het woord 'fruitje'? Als je naar één stuk fruit verwijst, gebruik je 'de vrucht' of 'het stuk fruit'. Bijvoorbeeld: 'Wil je een stuk fruit?' 'Die vrucht / jouw fruit / jouw stuk fruit ziet er lekker uit!'